

VIOREL ANGELESCU

DESTIN SAU ÎNTÂMPLĂRI DE VIAȚĂ?

*O carieră militară atipică
în câteva pagini*

EDITURA MILITARĂ
BUCUREȘTI, 2021

5. Funcții îndeplinite:

- 1975-1978: Student, Școala Militară de Ofițeri Activi de Infanterie
- 1978-1980: Comandant de pluton la Regimentul 1 Mecanizat
- 1980-1984: Consilier pentru pregătirea militară a tinerilor la Primăria București
- 1984-1985: Secretar UTC la Regimentul 2 Mecanizat
- 1985-1987: Student la Academia de Înalte Studii Militare, Facultatea Politico-Militară
- 1987-1989: Instructor cu probleme de propagandă la Regimentul 1 Mecanizat și la Divizia 1 Mecanizată
- 1990-1991: Ofițer de stat-major la Secția Operații, Armata 1
- 1991-1992: Ofițer specialist, Direcția Contraspionaj
- 1992-1996: Responsabil de spațiu, Secția Relații Externe
- 1996-1997: Șef birou, Direcția Informații Militare
- 1997-1998: Student la Colegiul de Război, Grecia
- 1999-2001: Atașat al Apărării, Militar, Aero și Naval în Grecia
- 2001-2006: Atașat al Apărării, Militar, Aero și Naval în SUA
- 2006-2009: Șef al Cabinetului Ministrului
- 2009-2013: Locțiitor al șefului Departamentului pentru Politica de

Apărare și Planificare

- 2013: Trecut în rezervă

6. Decorații:

- a. Naționale: 2007, Ordinul „Virtutea Militară” în grad de Cavaler, ridicat în grad de Ofițer în 2010
- b. Străine (SUA): 2006, Decorația „Legiunea de Merit” în grad de Ofițer

7. Limbi străine vorbite fluent:

- Engleză și greacă

8. Date semnificative:

- Participant ca voluntar la operația *Desert Storm*, pe timpul primului război din Golf, cu spitalul mobil de campanie românesc, în sprijinul trupelor britanice (1991).

- Primul ofițer român acceptat la Cursul de informații strategice organizat de Agenția de Informații a Apărării din SUA (1995).

- Primul ofițer român absolvent al Colegiului de Război din Grecia (1998).

- Avansat înainte de termen („la excepțional”) la gradele de maior, locotenent-colonel și colonel.

- Unul dintre primii ofițeri români decorați de președintele SUA cu „Legiunea de Merit”.

CUPRINS

Prefață	7
Introducere	15
De la început totul a fost atipic	19
Am vrut să demisionez din armată	47
Ofițer de informații și atașat militar	63
Întâmplări din Grecia	97
Întâmplări din Statele Unite ale Americii	129
În loc de concluzii de atașat	163
La minister	187
Gânduri, reflecții, îndemnuri	211
Curriculum vitae	217
Coliță foto	221

litară cu totul atipice, care m-au pus în ipostaze incredibile ce ar trebui scoase la lumină, cu toate bunele și relele lor. Deci, la întrebarea firească *cui prodest?* răspunsul meu este *ex nihilo nihi*. Adică m-am gândit că decât să nu fac nimic, mai bine încerc să întregesc oceanul istoriei cu o picătură de întâmplări din viața mea, detalii poate necunoscute sau nescrise încă, întunecate sau amuzante, picante sau alarmante, ciudate sau oricum ar fi ele.

Pe cine ar putea interesa? Dacă aș face un inventar al posibililor cititori, pe primul loc ar fi familia, rudele, prietenii și foștii colegi, care ar putea afla o parte din ceea ce nu am putut face public în anumite momente. Apoi ar fi iubitorii de istorie contemporană și căutătorii de detalii care să întregască puzzle-ul momentelor istorice. Poate și amatori de lucruri inedite ar putea găsi ceva care să le satisfacă curiozitatea și setea de informații sau domenii noi. Nici pe pasionații de memorialistică nu i-aș exclude. Cartea ar putea servi drept element de analiză celor care imaginează și instituționalizează reguli și matrici de proiectare a carierei militare. Sau ar putea da idei celor care încearcă să își construiască, gândind *out of the box*, propria carieră în armată și nu numai. Ori ar putea oferi amintiri plăcute celor care au fost părtași la unele din întâmplările descrise. Și, de ce nu, ar putea face plăcere celor care pur și simplu au o legătură cât de mică cu mediul militar. Evident, oricine este obișnuit cu lectura sper că ar putea să găsească ceva bun și în paginile acestei cărți.

Autorul

DE LA ÎNCEPUT TOTUL A FOST ATIPIC

„În tot răul este și un bine.”
(proverb românesc)

M-am născut în București și am fost singur la părinți. Mi-a plăcut școala de la bun început și am fost aproape întotdeauna premiant. De cum am învățat să citesc, am dedicat o bună parte din timpul meu liber lecturii. Primul autor favorit a fost Alexandru Mitru, iar primele cărți pe care le-am citit și răscitit fascinat, de zeci de ori, au fost *Legendele Olimpului* și *Din marile legende ale lumii*; în afara lumilor fabuloase în care m-au purtat, cărțile respective mi-au fost extrem de dragi și datorită ilustrațiilor deosebite realizate de un om foarte talentat al cărui nume, din păcate, nu mi-l reamintesc. Cred că, uneori, chiar am exagerat în ceea ce privește lectura. Nu neapărat pentru că citeam tot ceea ce îmi pica în mână (absolut firesc pentru un copil care nu avea cum să își formeze deja propriile criterii sau gusturi în această privință), ci mai ales pentru că devenisem dependent de lectură. De aceea, uneori, mama îmi mai lua cărțile din mână în timp ce citeam și mă apostrofa: „Mai dă-te și tu jos din pat și ieși afară la joacă! O să ajungi un slăbănog gălbejit de atâta citit, o să îți îndepărtezi toți prietenii și colegii și n-o să te placă nicio fată!”

La începutul gimnaziului a trebuit să mă hotărâsc ce limbă străină să studiez. Opțiunea mea a fost limba germană, dintr-un motiv cât se poate de pragmatic: tatăl meu

cunoștea bine aceasta limbă, o folosea în mod cotidian la serviciu pentru îndeplinirea atribuțiilor sale funcționale și m-am gândit că va putea să mă ajute dacă îmi va fi greu. În plus, acasă aveam un raft întreg de bibliotecă plin cu manuale, dicționare și ghiduri de conversație pentru limba germană, inclusiv literatură în limba lui Goethe. Școala nu a mai avut însă profesor de limba germană și la începutul anului, cu acordul părinților mei, am fost înscris la limba engleză. Singurul argument în favoarea acestei decizii, de altfel absolut rezonabil, a fost faptul că cele două limbi sunt înrudite, aparținând aceleiași familii a limbilor anglo-saxone. Pe moment am fost puțin dezamăgit de această răsturnare de situație, pentru că mă priva de ajutorul substanțial al tatălui meu. Ulterior însă, am realizat că de fapt mi s-a făcut o adevărată favoare. În primul rând, pentru că limba germană este mult mai grea și m-ar fi solicitat mult mai mult la școală fără să îmi placă în mod deosebit. În al doilea rând (și cel mai important), pentru că limba engleză mi-a plăcut atât de mult, încât a devenit marea mea pasiune la școală. Puținii bani primiți de la părinți ori adunați din restul de pe la cumpărături nu îmi foloseam decât foarte rar pentru a cumpăra dulciuri sau alte prostioare. Mă duceam periodic la un mic chioșc de ziare situat vizavi de Sala Palatului, în proximitatea magazinului Adam, și îmi cumpăram ziare, reviste și cărți în limba engleză. Cred că era singurul loc din Bucureștiul anilor '60 unde se găsea așa ceva, probabil pentru puținii turiști străini rătăciți prin capitală. De multe ori nu mai aveam răbdare să ajung acasă și mă duceam în Grădina Cișmigiu, mă așezam pe o bancă și răsfoiam cu febrilitate sau începeam să citesc ceea ce cumpărasem. Iar odată am cerut părinților bani să merg

cu școala într-o excursie de o zi în Bulgaria; nu știu dacă a fost frumos ceea ce am făcut, dar eu nu am ajuns în țara vecină, iar banii i-am cheltuit pe literatură și un manual de conversație în limba engleză, care m-a ridicat în ochii profesorului Oprică Octavian. Această pasiune nu s-a stins niciodată. M-a însoțit toată viața, m-a ajutat enorm în profesie, iar la un moment dat, spre disperarea soției, una din cele patru biblioteci din casă era dedicată exclusiv cărților în limba engleză.

Când am terminat învățământul gimnazial, m-am gândit să dau examen de admitere la liceul militar. De ce? În primul rând, probabil, ca urmare a influenței mediului familial. Tatăl meu a fost ofițer în Ministerul de Interne, petrecându-și cea mai mare parte a carierei la punctele de trecere a frontierei de stat de pe aeroporturile Băneasa și Otopeni din București, de unde ne aducea de sărbători fructe tropicale, dulciuri străine și băuturi răcoritoare americane. Unchiul meu, care a fost ofițer de grăniceri, doctor în științe juridice la comandamentul armiei, ne mai ducea pe la școala de dresaj a câinilor lupi și uneori ne aducea carne de vânat. Iar vărul meu mai mare, elev la Breaza, avea pe atunci o uniformă superbă. Apoi, cred că a fost și imaginea pe care mi-am construit-o despre cariera militară prin lectura extensivă care mi-a bucurat anii copilăriei. Când am discutat cu ai mei această opțiune, tata s-a opus vehement:

– Ce îți trebuie ție armată? Ajunge un singur ofițer la noi în casă! La vârsta ta, eu nu am avut atâtea opțiuni câte ai tu acum. Plecasem de la țară din cauza foametei, eram un amărât de ucenic la oraș și mi s-a părut că l-am prins pe

Dumnezeu de picior când m-au selecționat pentru școala de ofițeri. Desigur că pentru mine a fost o mare realizare, dar tu poți face ceva și mai bun. Nu ai fost niciodată nemulțumit sau nefericit pentru că am lipsit atât de mult de lângă tine din cauza serviciului? Vrei să pățești și tu la fel cu familia pe care o să o ai cândva?

Atunci am avut o primă neînțelegere majoră cu el. Desigur că nu am avut sau nu am găsit cele mai bune argumente cu care să îi contracarez punctul de vedere. Am încercat eu ceva de genul:

- Dar asta îmi doresc. Îmi place uniforma militară. Ofițerii sunt oameni importanți, respectați, au salarii mai mari și nici nu fac o muncă fizică grea.

Pentru că nu mi-a dat acordul său (care trebuia materializat inclusiv prin semnarea unui contract-angajament cu ministerul, la vremea respectivă denumit Ministerul Forțelor Armate), m-am supărat ca văcarul pe sat și am decis „să îl pedepsesc” ratând premeditat examenul de admitere în Liceul „Gheorghe Șincai”. Îmi amintesc că atunci când ar fi trebuit să susțin proba individuală la matematică, eu jucam baschet cu niște băieți; am fost strigat prin curtea liceului, identificat și băgat în sală, dar nu am putut susține examenul, pentru că nu aveam niciun act de identitate la mine. Cu multă grijă și înțelegere, m-au trimis acasă să aduc documentele și au acceptat să revin în sala de examen... Dar am picat cu brio, deși am fost foarte aproape de linia care mă separa de cei admiși. După aceea au fost multe reproșuri și de o parte, și de alta. Până la urmă, tata a cedat insistențelor și a spus extrem de supărat:

- Fă cum vrei! Dar ține minte ce îți zic: dacă îți va fi vreodată greu, să nu vii la mine și să îmi reproșezi că nu

te-am avertizat în ce te bagi. De afară se vede frumos, dar habar nu ai cât de greu este înăuntru. Ai idee ce înseamnă să mergi zi de zi la câmpul de instrucție și să te bată port-hartul pe șold ani de-a rândul?

- Nu te impacienta, i-am răspuns. Nu am de gând să mă fac mare comandant și să îmi petrec toată viața pe câmpuri. Tu ești un exemplu foarte bun. În planurile mele de viitor eu nu pot fi decât medic sau inginer militar.

Mama m-a sprijinit necondiționat, așa cum a făcut-o întotdeauna, în toate deciziile bune sau proaste pe care le-am luat. Așa că în anul ce a urmat m-am pregătit temeinic și m-am înscris la examenul de admitere în Liceul Militar „Dimitrie Cantemir” din Breaza. Când m-am prezentat acolo, am aflat că suntem cam 10-11 candidați pe un loc și m-au cuprins emoțiile. Un factor suplimentar de stres l-au constituit condițiile improprii de cazare și igienă, eu fiind unul dintre nefericiții care au dormit la grămadă în sala de sport a școlii. Am trecut fără probleme de probele eliminatorii, care au redus la jumătate numărul de candidați, am ajuns la faza examenului clasic de admitere și am fost declarat admis, situându-mă undeva pe la jumătatea listei.

1971 a însemnat începutul a patru ani frumoși și dificili de liceu militar. Vorba colegului și prietenului meu, Liviu Șerban, „în primul an eram niște mucoși a căror maximă fericire era ca duminica dimineată să își vadă părinții apărând pe lungă alee care ducea către platoul de adunare, cu mâinile încărcate de genți și sacoșe pline cu bunătăți”. Chiar eram doar un copil și, în timp ce prietenii mei din liceele civile deveneau adolescenți prin discoteci, la ceaiuri dansante, la concerte gen Căminul Flacăra și în compania

fetelor, eu suportam rigorile asumate ale unui regim de internat semicazon. Și, împreună cu noii colegi, eram parte a prostioarelor generate de el: mai fumam prin WC-uri în pauze; mai rămâneam în sălile de clasă după ora stingerii, pentru a vedea un film interesant, având grijă să măscăm geamurile cu pături, pentru a nu fi observați de afară; mai săream gardul liceului atunci când nu aveam bilete de voie și bântuiam toată Valea Prahovei între Câmpina și Sinaia; mai beam un coniac în plus la cofetăria dinspre gară și se lăsa cu dureri de cap; mai ne încăieram cu băieții din oraș pentru fetele frumoase; mai ne îndrăgosteam de câte o profesoară ș.a.m.d. Dar am făcut și lucruri aparte, care au rămas în istoria școlii. Influențați de Cenaclul Flacăra al lui Adrian Păunescu, care era în mare vogă, o mână de talente incontestabile din clasa noastră – copii iubitori de muzică și poezie – au format un minicenaclu literar-artistic denumit „IV F” (adică anul IV F – fericită potrivire cu F de la Flacăra). Lipsit de vocație în domeniu și neavând cu ce sprijini actul artistic al colegilor, dar fiind șef de clasă, am devenit prezentatorul grupului. Primele spectacole le-am susținut pentru colegi, profesori și comandanți în sala de festivități. Succesul a fost neașteptat de mare și în lunile următoare am aterizat pe diverse scene din localitățile din zonă. Avântul s-a stins însă după nici un an, deoarece trebuia să pregătim examenele de bacalaureat.

Am avut momente când am regretat alegerea făcută, dar nu au fost multe. M-am gândit la viitor, la faptul că la absolvirea liceului voi da examen și voi deveni student, fie la Institutul de Medicină Militară, fie la Academia Tehnică Militară. Mă și pregăteam mai mult la anumite materii și chiar participam la olimpiade. Desigur că nu a fost așa! O

decizie arbitrară ce ne-a fost comunicată oficial aproape în ultimul moment a luat dreptul tuturor absolvenților de liceu militar să se înscrie la cele două instituții de învățământ superior. Umbla zvonul că locurile au fost rezervate pentru copiii unor mari șefi care nu aveau nevoie de concurență, însă nici azi nu îmi vine să cred că se putea așa ceva, oricât de prezent era fenomenul nepotismului! Pentru mine însă dezamăgirea nu a fost atât de mare. În anii terminali am fost inclus într-un proces îndelungat și elaborat de selecție (din care am ieșit câștigător, împreună cu alți cinci colegi de la Breaza și patru de la Câmpulung Moldovenesc) pentru continuarea studiilor în China. Pe scurt, ar fi trebuit să mergem la Universitatea din Shanghai, la Facultatea de Filologie și să învățăm limba chineză la ea acasă. Studiile ar fi durat șase ani: un an acomodarea cu regulile de bază ale limbii și cinci ani cursurile propriu-zise de limbă chineză. Ulterior urma să primim gradul de locotenent și să fim încadrați ca ofițeri traducători/translatori în structuri centrale ale ministerului, deoarece se previziona o dezvoltare fără precedent a relațiilor bilaterale dintre cele două țări. Ca urmare, fiind sigur ca voi ajunge la Shanghai, în momentul în care a trebuit să îmi exprim și opțiunea pentru o școală militară de ofițeri activi, am decis să ignor sfatul tatălui meu de a merge la o armă tehnică. Am ales infanteria, atât pentru că eram atras de lucrul direct cu oamenii, cât și pentru a nu lua inutil locul unui coleg care ar fi vrut să meargă, spre exemplu, la artilerie antiaeriană. Vacanța de după bacalaureat am petrecut-o în mare parte pe la sediul Ministerului Forțelor Armate din Piața Valter Mărăcineanu (lângă Grădina Cișmigiului), unde am fost instruiți și răsinstruiți, am completat o groază de hârtii, am făcut formele pentru pașapoarte și ni

s-au administrat o serie de vaccinuri. Apoi ne-am mutat la Institutul Agronomic „Nicolae Bălcescu”, în amfiteatrul căruia s-au adunat toți studenții români din străinătate pentru instructajul anual. Rând pe rând, la microfon au vorbit persoane importante: academicieni, profesori universitari cunoscuți, istorici, medici, miniștri, lideri de partid ș.a.m.d. Apoi ni s-a dat liber să petrecem ceea ce mai rămăsese din vacanță, urmând să ne prezentăm din nou la minister înainte de începerea anului universitar. Atunci ni s-a comunicat oficial că proiectul nostru nu a reușit să depășească niște aranjamente și bariere birocratice și din această cauză a fost amânat pentru anul următor; iar noi am fost trimiși la școlile militare pentru care optaserăm anterior.

În 1975 mi-am început normal anul de învățământ la Școala Militară de Ofițeri Activi de Infanterie „Nicolae Bălcescu” din Sibiu. Singurul meu coșmar au fost orele de limbă rusă, pe care le făceam cu doamna Neguriță, poreclită Madam 22, deoarece pe necunosători nu îi scotea din nota 2. De regulă, în repartizarea pe plutoane se ținea cont de limba străină învățată și de nivelul atins de fiecare elev, astfel încât structura claselor era relativ omogenă din acest punct de vedere. Plutonul meu era o curiozitate și o mixtură ciudată: aveam colegi avansați care până atunci nu studiaseră altă limbă străină în afară de rusă, colegi cu un nivel mediu de cunoaștere și catastrofe, precum subsemnatul, care nu știau nici măcar alfabetul ca lumea. Încin să cred că nici doamnei profesoare nu îi era ușor în astfel de condiții și de aceea a fost mai blândă cu noi decât cu ceilalți. În plus, noi am aflat care era slăbiciunea ei: freziile.

La fiecare oră de limba rusă, pe catedră se afla un buchet generos de flori care îi aducea imediat zâmbetul pe buze.

Din primul an am o singură amintire neplăcută. Comandantul meu de companie, locotenentul-major Cârcei (un ofițer deștept foc, poreclit mareșalul Ney), mi-a făcut favoarea de a-mi da un bilet de voie permanent, pentru a putea merge în timpul săptămânii la concertele de la Filarmonica din Sibiu, situată foarte aproape de școală. Mi-a explicat însă că nu prea are voie să facă așa ceva și m-a rugat să evit o întâlnire cu vreunul din șefi deoarece, într-o astfel de eventualitate, el va fi tras la răspundere pentru încălcarea unui ordin. Primele două-trei luni totul a mers foarte bine. Până într-o seară când, în timp ce eu voiam să ies pe poartă, tocmai intra în cazarmă locțiitorul comandantului pentru arma infanterie, colonelul Ionel Jipa.

– Ce faci dumneata aici, tovarășe elev? De când ai permisiunea să ieși din unitate în timpul săptămânii? Cine ți-a dat bilet de voie? Și unde te duci la ora asta?

Am încercat să îi prezint situația de așa manieră încât să nu îl pun în postură proastă pe Cârcei, explicându-i motivul pentru care am solicitat biletul de voie. Nu prea i-a convenit motivația.

– Ce concert? Ce Filarmonică? Altceva mai bun nu ai de făcut? Și, mă rog frumos, de unde și până unde atâta pasiune pentru muzica clasică?

– Tovarășe colonel, eu sunt din București și am avut șansa să prind gustul acestui tip de muzică. Acasă aveam abonament la Ateneul Român și am crezut că voi putea beneficia și aici de faptul că există o filarmonică. Cred că nimeni nu ar trebui să fie deranjat de o astfel de preocupare.

- Bine, dumneata ești în regulă și poți pleca. Însă comandantul dumitale a încălcat un ordin; mâine voi sta de vorbă cu el și am să-l pedepsesc.

- Vă rog să nu faceți asta; dânsul nu a făcut nimic rău, ci a încurajat pasiunea unui subordonat. Dacă este așa, eu nu mai plec nicăieri, niciodată.

Am rupt biletul de voie în fața lui și m-am întors în companie. A doua zi dis-de-diminează l-am așteptat pe Ney la poartă și l-am pus în temă. Ulterior am înțeles că a fost chemat de Jipa, dar totul s-a încheiat cu un simplu perdaf, fără măsuri disciplinare.

Aproape de finalul primului an de studii „s-a dat alarma” și, pentru o scurtă perioadă „chinezii” de la infanterie am fost scutiți de stagiul la trupe, ni s-a pus la dispoziție un dormitor separat și o sală de studiu, fiind îndemnați să ne pregătim singuri la limba engleză, pentru că se apropie momentul plecării la studii în străinătate. Au avut totuși inspirația să ne lase să dăm examenele de sfârșit de an, iar noi ne-am ambiționat nu numai să promovăm în anul următor, ci să o facem și cu note maxime. Vacanța de vară a fost o copie palidă a celei anterioare și în septembrie ne-am întors la școlile noastre, urmând să fim ținuti la curent cu evoluția proiectului. Eu mi-am făcut repede un calcul. Dacă rămâneam la Sibiu mai aveam doi ani, terminam școala și îmi începeam cariera militară ca tânăr locotenent. Dacă așteptam după „proiectul China” (care nu ar fi început mai devreme de anul următor), ar fi durat încă șase ani și abia apoi mi-aș fi început cariera militară propriu-zisă. Concluzia a fost clară; am pus mâna pe stilou și am întocmit un raport argumentat prin care am solicitat să fiu scos

din grupul celor care urmau să plece la Shanghai. Mai târziu, am aflat că întregul proiect a fost abandonat de ambele părți și că niciunul dintre noi nu ar mai fi ajuns în China. Dezamăgirea a fost mare, pentru că îmi pusesem mari speranțe în el și pentru că realizasem că orice turnură ar fi luat cariera mea sau evenimentele politice, aș fi fost posesorul unei diplome pe care nu o putea contesta nimeni și, mai ales, aș fi stăpânit o limbă străină importantă și foarte grea, ce mi-ar fi asigurat o carieră în multe alte domenii. Nostalgia acestui vis neîmplinit m-a urmărit toată viața.

Mi-am văzut în continuare de treabă la Sibiu și am reușit performanța de a termina al șaselea în promoție. Acest lucru mi-a permis ca în 1978, la repartitie, să aleg garnizoana București și Regimentul 1 Mecanizat. Dar nici aici nu am avut parte de o evoluție liniară.

În primul an, îmi place să cred că începusem să mă fac remarcat drept un tânăr ofițer cu perspective frumoase. Motivul? Comandasem cu rezultate foarte bune plutonul meu și (în lipsa titularului, prin cumul de funcții) compania, într-un ciclu de instrucție încărcat, marcat de aplicația tactică cu trageri de luptă de la Botoșești-Paia, de ultima aplicație mare cu trupe la eșalon de armată din poligonul Cincu și de inspecția ministrului (cu alarmarea unității, ieșirea în raionul de adunare și îndeplinirea unei „misiuni de luptă”). A fost un an deosebit, în care recunosc că am avut parte atât de noroc, cât și de experiențe practice care au întregit tot ceea ce acumulasem din punct de vedere teoretic în școală.

Când mă gândesc la noroc, îl am în fața ochilor pe maiorul militar de la compania mea (Iliuță Demostene), care